

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:490

av Lars-Arne Staxäng och Lotta Finstorp (båda M)

Äldres villkor och möjligheter på arbetsmarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka äldres möjligheter på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Dessvärre visar flera internationella undersökningar att det i Sverige finns betydande negativa stereotyper gentemot äldre och deras arbetsförmåga. Många äldre som vill fortsätta jobba möts av motstånd från arbetsgivaren och samhället. Äldre arbetslösa är bland dem som har svårast att hitta ett nytt jobb. Sverige införde också som sista land i EU en lag som förbjuder diskriminering av äldre på arbetsmarknaden. Då denna lagstiftning är relativt ny och med tanke på de existerande attityderna gentemot äldre i arbetslivet bör Sverige göra mer för att bli bättre på att ta vara på äldres kompetens och erfarenhet.

Studier från USA visar att delstater med en hårdare lagstiftning mot åldersdiskriminering också har en högre sysselsättning bland äldre. Sannolikt bör en förstärkt lagstiftning mot åldersdiskriminering i arbetslivet även i Sverige kunna få bukt med de negativa attityder som finns mot äldre och höja sysselsättningen i samma grupp. Det ska inte förglömmas att problemet handlar om attityder från arbetsgivare och samhället i stort.

Dagens äldre generationer är friskare och lever längre än tidigare, och en hel del vill och kan jobba vidare hellre än att pensionera sig i förtid. En undersökning bland arbetsgivare gjord i trettioåttio länder visar att var femte arbetsgivare har någon form av

strategi för att behålla äldre arbetskraft, i detta fall människor över 50 år. Men Sverige hamnar i bottenkiktet: åtta procent av svenska arbetsgivare hade en sådan strategi och fyra procent hade en strategi för att stärka kompetensbristen genom att anställa äldre. Det är därför angeläget att staten skulle kunna ge incitament till de företag i Sverige som utarbetar strategier för att behålla och rekrytera äldre människor.

En annan aspekt är de olika lösningar för en för tidig pension som en hel del svenska företag använder sig av. Enligt en undersökning använder sig cirka hälften av alla större företag i landet av någon form av avgångspensionslösningar, inte sällan inom det offentliga. Det är oacceptabelt att Sverige pensionerar bort kompetenta och arbetsföra personer på grund av ålder. Särskilt inom det offentliga bör man föregå med gott exempel och inrikta sig på att få äldre att stanna kvar i arbetslivet om de vill, istället för det motsatta.

Flera undersökningar visar dels att uppemot var fjärde pensionär skulle kunna tänka sig att gå tillbaka i arbetslivet om goda möjligheter till detta finns och dels att ungefär lika många menar att de hade kunnat tänka sig att jobba kvar om attityderna mot äldre var mindre negativa. I en EU-jämförelse arbetar redan en betydande andel 65-plussare idag i Sverige, det är viktigt både för den enskilde och för samhället i stort. Att få fler seniorer att stanna kvar på arbetsmarknaden bör uppmuntras.

Regeringen avser dessutom att införa en särskild löneskatt för personer över 65 år, trots att regeringen konstaterat att det behövs fler som arbetar högre upp i åldrarna. Att höja löneskatten skickar därför en tydlig signal till äldre: ni behövs inte på arbetsmarknaden.

Villkoren för att ta tillvara på äldre människor i arbetslivet bör förbättras, dels genom attitydförändringar och dels genom incitament att behålla och rekrytera äldre arbetstagare.

Lars-Arne Staxäng (M)

Lotta Finstorp (M)